

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletno po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 • polletno " " 20.— " " 18.—
 • četrtletno " " 10.— " " 9.—
 • mesečno " " 3'50. " " 3'—
 Tiskarstvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 59.

Inserati: Enostopna petlitrsta (59 mm široka in 8 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dvojni večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostopna petlitrsta K 1'—, — izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 8. uri popoldne.

Nova metoda mirovnega posveta.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz. L'Homme libre« poroča, da se je zadnje dni spremenil delavni načrt mirovnega posveta. Načelniki vlad se bodo sestajali sami, in sicer ne več na Quai d'Orsay, marveč enkrat pri enem, drugič pri drugem. Sodi se, da bodo ti razgovori, ki bodo manj slovesni in katerih se bodo udleževali zgolj odgovorni načelniki odposlanstev velesil, pospešili konec. Po drugi strani so doslej vsak problem posebej ob-

ravnali in sklepali v vsakem posebej. Sedaj so sklenili, da podvržejo posameznosti celoti. Vsak izmed načelnikov bo predložil enega ali več celotnih načrtov, ki bodo obsegali vse teritorialne in finančne točke, in sklepalo se bo o vsakem teh načrtov v celoti. Upajo, da bo na ta način mogoče presojati vprašanja z višjega vidika in da bo mogoče v nekaj dneh ustvariti skupen načrt.

Mariborski Mahnert izgnan.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 4. aprila. V Špiljah so naši finančni stražniki pri nekem potniku dobili Mahnertova pisana, ki ga močno kom-

promitirajo. Po Mariboru se govori, da mora Mahnert tekom kratkega časa zapustiti Maribor.

Proti ženski volilni pravici.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz. Kakor poroča »L'Homme libre« 26. marca je senatorska komisija, ki se je pečala z žensko volilno pravico, odkloni-

la z 8 glasovi proti 5 načelo ženske aktivne in pasivne volilne pravice.

Preliminarni mir do Velike noči.

LDU Pariz, 3. aprila. (RU) Pichon je izjavil, da bo po njegovem mnenju preli-

minarni mir gotov že pred letošnjo Veliko nočjo.

Ceški socialisti in Ogrsko.

LDU. Praga, 3. aprila. (ČTU.) »Česke Slovo« poroča: Oba socialistična kluba narodne skupščine sta imela sinoči posebni seji, kjer sta razmotrivala zunanji položaj, zlasti pa vprašanje intervencije na Ruskem in na Ogrskem. Dosegla sta ugodne uspehe. Sklenila sta, da je treba varovati nedotakljivost ozemlja Čehoslovaške republike in vzdrževati gospodarske zveze do skrajnih posledic. Zaradi tega se pa posljami zadeva, odposljeta oba kluba skupno deputacijo socialističnega bloka k ministr-

sekmu predsedništvu in k predsedniku dr. Masaryku.

LDU Budimpešta, 3. aprila. (DKU) OKU poroča: Na zborovanju slovaške socialistične stranke je bila sprejeta resolucija, kjer se pozdravlja ljudski komisar Bela Kun ter se prosi, da bi sporočil Ljenu in Trockemu pozdrave slovaških proletarcev. V resoluciji se naglašja, da se slovaški proletarci popolnoma strinjajo z ogrskimi proletarci in da hočejo vpostaviti politično diktaturo na Slovaškem.

Jadransko vprašanje.

Nocoj so poročali iz Pariza, da so Italijani poslali na mirovnem posvetu tudi glede naših severnih meja nove zahteve. Proglasili so, da spadata Celovec in Beljak pod območje Adrije, da je celovsko-beljaško ozemlje kos jadranskega ozemlja in da se mora torej o njegovi usodi odločiti skupno z usodo našega Primorja. Doslej so smatrali Koroško kot kos Nemške Avstrije in razpravljalo se je posebej o Gorici, posebej o Celovcu. Italijani skušajo sedaj to načelo prevreči in tako je Celovec naenkrat postal primorsko mesto.

Italijanom je treba priznati, da njihova taktika ni slaba. V žepu imajo spravljeno londonsko pogodbo, katere doslej ni bilo mogoče razveljaviti, in ta pogodba jim daje pravico do Trsta in Gorice. S pomočjo nekdanjega dogovora v Londonu dajejo svojim imperialističnim težnjam videz pravice in zakonitosti. Toda Nemci nimajo nobene londonske pogodbe glede Celovca in Beljaka in ne morejo braniti posesti teh dveh mest niti z videzom pravičnosti. V zadregi so jim tedaj priskočili prijatelji Italijani na pomoč: Celovec in Beljak sta del jadranskega vprašanja — o njiju naj se odloča takrat, ko bo za Italijane govorila londonska pogodba!

Razvidna je tudi vsa politična daljnosežnost tega načrta. S tem, da se pritegne Celovec in Beljak k Nemški Avstriji, se odpira Nemcem neposredna trgovska zveza z Italijo. Mimo našega ozemlja bodo imeli po svoji železnici pot do morja, do Trsta. Nemška vlada je že naprosila Italijo, naj bi se ji dovolile posebne ugodnosti v tržaški luki in v Rimu, kakor se poroča, temu načrtu niso nenaklonjeni. S tem bi bila naša dežela ne le odtrgana od morja, ampak tudi izven velike prometne poti, ki bo vodila s severa na jug.

Za nas ni torej vprašanje, ki se sedaj rešuje v Parizu, zgolj »jadransko vprašanje«. Za nas je to vprašanje hkrati vprašanje gospodarske in politične eksistence. Za nas je to vprašanje obenem vprašanje življenja in smrti. Od tega, kako se reši vprašanje Trsta in Beljaka, je odvisno za nas vse, ne le usoda stotisočev naših rojakov, ki prebivajo okrog teh središč.

Ententne čete proti Mažarom.

LDU. Amsterdam, 3. aprila. (DKU.) Po sporočevalnici »Radio« poročajo ameriški listi, da so se izkrcale čete alirancev na potu na Ogrsko v Konstanzi.

Proti mažarskemu vojnemu ministru.

LDU. Budimpešta, 3. aprila. (OKU.) Povodom imenovanja novega vojnega ministra je prišla danes dopoldne skupina vojakov pred ljudski komisariat za vojaške posle demonstrirati zoper Poganyja. Nekateri vojaki in delavci, ki so se jim pridružili, so kazali v svojem vedenju, da so pripravljene za nasilnosti proti Poganyju. Člani revolucionarnega vladajočega sveta in voditelji vojakov so se zoperstavili tem nameram demonstrantov, zavedenih po lažnjivih poročilih. Z balkona ljudskega komisarijata sta višji poveljnik prvega rdečega polka in ljudski komisar za vojaške posle Vago nagovorila vojake in jih pozivljala, naj ohranijo disciplino in naj podpirajo vladu. Naposled je govoril nadomestni ljudski komisar za vojaške

posle Szanto in obljubil, da bodo tudi vojaki preskrbljeni z živili. Ljudje so hoteli videti tudi Belo Kuna, ta pa je bil odsoten.

LDU. Budimpešta, 3. aprila. (DKU.) Kakor doznava ČKU, je sklenil revolucionarni vladajoči odsek to-le: 1. Revolucionarni vladajoči svet obsoja najostreje samolastno in nasilno nastopanje nekaterih proletarskih slejev zoper sodruška ljudskega komisarja Poganyja. Noben sloj proletarijata nima pravice nasilno ali samovoljno nastopati proti ljudskemu poverjeniku proletarcev. 2. Revolucionarni vladajoči svet izjavlja, da se bo nastopilo proti onim, ki so z neresničnimi vestmi in z obrekovanjem povzročili to nastopanje proti Poganyju.

Divjaštva nemškega vojaštva na Koroškem.

O nasilstvu in divjaštvu nemškega vojaštva v Velikovškem okraju je Ljubljanski dopisni urad od povsem verodostojne osebe prejel obširnejši dopis, iz katerega poznema: V Grebinju so nemški vojaki nastopili proti natakarici gostilne pri P., pa se je dekletu posrečilo ubežati. Vsled razburjenja, ki so ga nemški pohotniki povzročili s svojim divjanjem in robantenjem, je gostilničar zbolel, da je moral svojo krčmo zapreti. Ker se jim je namera izjalovila, so vojaki odšli v gostilno pri K. in tam silili v dekle. Ko jim je tudi ta srečno ubežala, so za njo streljali. V Grebinskem Kloštru so že poprej oropani mali posestniki siloma vzeli poslednjo svinjo. V voberskih gorah je neka nemška straža kmeta, kateremu je bila pokradla meso, prisilila držati vrečo, v katero je spravljala, kar je bila pri njem nakradla. Njegovo ženo so, čepav je noseča, posilili. Baron Hellerdorfove gozdove so nemški vojaki in posestniki že vse med seboj razdelili in jih že izsekavajo ter odvažajo les. Prebivalcem jemljejo živež nasiloma. Če se jim kdo upira, mu prete, da mu bodo vse požgali ter vse postrelili.

Izkrcanje poljskih čet v Gdanskem

LDU Berlin, 3. aprila. (DKU.) Pogajanja v Sapau glede izkrcanja poljskih čet v Gdanskem še niso dovršena. Aliranci žele zlasti kar najhitrejšo odpoštilatev čet generala Hallerja. Iz tega se sklepa, da maršal Foch posebno resno upošteva po državnem ministru Erzbergerju predlagano pot iz obližja Luneville skozi Nemčijo.

Ruska boljševiška armada.

LDU Stockholm, 3. aprila. (ČTU.) Oficijelni organ ruske vlade svetov, »Pravda«,

poroča: Rdeča armada bo svoje delovanje v prid svetovne republike začela spomlad. Poveljevala ji bosta generala Gutor in Iskritzky. Boljševiška armada, močna 750 tisoč mož, bo koncentrično nastopila proti Čeho-Slovaški, Nemški Avstriji, Poljski in Zahodni Prusiji; v to svrhu se že pripravljajo komunistični agitatorji. Na povelje Trockega so veleruski komunisti baje že podvojili svoje delovanje, da si nabavijo dovoljno množino vojnega materijala. — »Times« dopolnjuje to vest v toliko, da je na inicijativo Trockega moskovski glavni izvršilni odsek naložil rdečemu generalnemu štabu, sestaviti neko vrsto napadalnih čet 150.000 mož, ki naj bi prevzeli vodstvo operacij koncem meseca aprila ali začetkom maja.

Proti boljševikom.

LDU Bern, 2. aprila. (ČTU) »Echo de Paris« javlja: Načrt za prodiranje proti boljševikom je že izdelan. Akcija se prične že prihodnje dni. Močne rumunske čete in francoski kolonialni vojaki so pripravljene prodirati proti Budimpešti. Ta armada bo štela 500.000 mož. Po načrtu mora vso Ogrsko zasesti v 14 dneh. Iz Marseillesa in Genove odhajajo vsak dan na Reko parniki z vojnim materijalom z zapadne fronte. Čehi bodo držali severno mejo na Ogrskem, da preprečijo predor boljševikov iz Ogrske na Slovaško. Z današnjim dnem se bo začela blokada Ogrske.

LDU Lugano, 2. aprila. (ČTU) Ukrajinski tisk. urad objavlja nastopno brezlično brzojavko: Na bivši deželni meji pri Brodih smo razbili in razkropili boljševiške čete, ki se valijo od kraja do kraja in požigajo in morejo. Mnogo voditeljev so naše čete zajele in jih po prekem sodu ustrelile.

Naborni uradi na Dunaju.

LDU Dunaj, 3. marca. (DKU.) Uradno se objavlja: Med prebivalstvom se širijo

vesti, da so razne tuje države ustanovile na Dunaju noborne urade za sestavo svojih narodnih armad. Ustanovitev takih nabornih uradov bi pomenilo kršenje nevtралitete Nemške Avstrije in bi zaradi tega popolnoma nedopustna, vendar se ne more ugovarjati obstoju informacijskih uradov za tuje države. Preiskave pristojnih oblasti bodo v kratkem dognale, ali gre v teh primerih samo za informacijske urade.

Poletni čas.

LDU Berlin, 3. aprila. (DKU) Državni odsek je odobril načrt glede uvedbe poletnega časa za leto; poletni čas bi trajal od 28. aprila do 15. septembra.

Iz pokrajine.

Kr iz učiteljskih krogov nam pišejo: S 14. februarja l. l. je izšla vladna naredba o tako dolgo zaželjeni regulaciji plač vsemu ljudsko in meščansko šolskemu učitelstvu v Sloveniji. Kako smo je bili veselili Saj smo trdno pričakovali, da se s tem izognemo gmotni bedi, ki pač ni primerna učiteljskemu stanu. Čakali smo potrpežljivo in upali, da se nardeba kmalu tudi dejansko izvede. A danes je že april in mi še nismo prejeli niti vinarja priboljška, čeprav se nam je obljubilo, da do tega termina prejmemo novo palčo in zaostale prejemke. Tudi nabavni prispevek nam je obljubljen, seveda na papirju. Nabavil si je njim, kakor kaže izkušnja, pred septembrom ne bo nihče ničesar. Učitelstvu je pač usojeno, da mora najdalje čakati na zdravnej zaslužene novce. In še sedaj, ko živimo v težjih časih, ko kedaj med vojno. Plačevati je treba, pa nihče ne vpraša: Imaš? Nimaš? Plačaj ali stradaj! In učiteljski s praznim žepom razlagaj, ker se ni prejel zasluženega plačila. Pa kaj bi se mu tudi pomagalo. Še za denar se dobi malo, brez njega pa sploh ne smeš med ljudstvo. Stojimo pred velikonočnimi prazniki — zopet praznih rok. In tako gre dalje in vedno neznosnejše. Pozivljamo vsa naša učiteljska društva in merodajne činitelje, da pospešijo izplačilo. Toda urno, čakati ne moremo več!

k šoštanj. V nedeljo, dne 30. marca t. l. popoldne se je igrala Finžgarjeva: »Naša kri«, katero je priredilo pevsko in bralno društvo »Šaleški zvon« iz Velenja. Igra je bila po g. A. Kurniku, poslovodji Škalskega rudokopa izvrstno prikrojena — zoper naše tlačitelje Lahe. Igrali so jo škalski člani s polnim umevanjem pomena svojih vlog, z izvršno naravnostjo in zbrano skupnostjo. Ljubko petje škalskank je omililo resne prizore o boju za svobodo. Nad vse vztrajnemu prireditelju Kurniku, vsem vrhim škalskim igralcem naše iskrene častitke k izborni igri. Ob enem vabimo k obilnemu obisku te igre, ki se ponavlja v nedeljo, 13. aprila ob 3. uri popoldan v Vasletovi dvorani. Končno še nekaj besed o vzglednem razmerju med škalskimi rudarji in narodnim slovenstvom, ki omogoča take krasne prireditve. Prodira zavest, da smo vsi delavci, ki delamo kot bratje za našo skupno blaginjo. Kje se toliko in

tako brezobzirno trebi plevelj sebičnosti kakor v Jugoslaviji? Res je, da še nikakor ni vse urejeno kakor bi moralo biti, ali v vsej naši Jugoslovanski državi se kaže resna in železnovstrajna volja, da se delajo čisti računi, da smo na njihovi podlagi medsebojni odkritosrčni prijatelji. Seveda mora biti pri vsakem delu glava, ki ga vodi in se mora napornejše in dragocenejšo delo vodnika bolje nagraditi kakor delo začetnika ali manj sposobnega, vendar pa na drugi strani še nihče nima pravice, da slabjšega izžema ali ga v svoji domišljavosti prezira namesto, da mu bratsko pomaga, da se povzdigne k dobremu sodelavcu pri naši demokratični, narodni zgradbi. Ne v razdiranju, temveč v skupnem delu za našo demokratično, slovansko državo, ki more uspehe našega dela učinkovito varovati — je naša rešitev!

J. S.

Uredništvo vojnega albuma prejšnjega pešpolka št. 87 plača vsem naročnikom albuma vplačane vsote nazaj. Zneski, ki ne bodo zahtevani od dne razglasenja v dobi šestih mesecev, pripadajo invalidnemu fondu celjskega pešpolka.

kr Tatvina. Dne 29. marca 1919 je bila izvršena tatvina pri Amaliji Tršin v Hraštu občina Moste. Ko so bili domači z doma, se je splazil tat skozi okno v stanovanje in ukradel 500 kron denarja, več ženskega perila in prekajenega mesa. V Mostah so tatvine že na dnevnem redu. Mogoče tudi, da so bili tatovi cigani, ki so bili te dni tamkaj.

kr Prvi april v Zagrebu. »Agrarmer Tagblatt« piše, da jih je dne 1. aprila poletel vlak, ki vozi zjutraj zgodaj iz Zagreba v Ljubljano. Odšel je bil preje ko navadno, ne da bi bilo občinstvo obveščeno o kakem novem voznem redu, tako da je stalo s kovčegi in ostalo prtljago na peronu in niso vedeli kam in kako. List se hudi, ker spremembo voznega reda niso naznanili javno.

kr Ogromen požar v Osjeku. V Osjeku se je na neznan način vžgala Povišilova tovarna povišila in pogorela do tal. Požar se je bil razširil z velikansko naglostjo, tako da so rešili samo ono poslopje, v kateri je bila pisarna. Zgorela je tudi sosednja tvornica sodov. Škoda znaša skupno 6 milijonov kron.

kr Sol po 5—7 kron prodajajo oderuhi na Hrvaškem, kjer je veliko pomanjkanje soli.

kr Nov brivski cenik so uvedli v Zagrebu in odpravili napitnino osobju. Za britje se plača poslej 2 K.

Iz Ljubljane.

1 Srbska Kraljeva Garda v Ljubljani. V soboto, dne 5. t. m. se pripelje iz Beograda popolni, izborni orkester Srbske Kraljeve Garde broječ dvainšestdeset izvrstnih glasbenikov v Ljubljano. Ta najodličnejši, slavni orkester priredi pod vodstvom višjega kapelnika g. St. Biničkoga v ponedeljek, 7. in v sredo, 9. t. m. v Unionski dvorani v Ljubljani dva velika sinfonična koncerta z izredno lepim, narodnostno in svetovno kulturnim, pomembnim sporedom. Koncerta se vršita pod okriljem Glasbene Matice.

1 Spored dveh sinfoničnih koncertov Srbske Kraljeve Garde v Ljubljani obsega sledeče znamenite skladbe svetovne literature za veliki orkester: 1. Čajkovskij: Svečana slovanska koračnica. (Marche slave-op. 31.) 2. Binički: »Srbske pesmi« za veliki orkester. 3. Massenet: Odlomki iz opere »Cide, Airs de ballet: a) Castillane. b) Audalouse. c) Aragonaise. d) Aubade. e) Catalane. f) Dadrilene. g) Navarraise. — Odmor. — 4. Lalo: Uvertura k operi »Kralj od Isaac. (Le roi d'Ys.) 5. Paganini: Koncert za gosli in orkester v D-auru. Svira na gosli solist g. V. Frait. 6. Grieg: Peer-Gyut. Suita za veliki orkester: a) Svitanje. (Matin.) b) Asina smrt. (La mort d'Ase.) c) Anitrina igra in ples. (La dans d'Anitra.) d) V dvorani gorskega kralja. (Dans la halle du roi de Montagne.)

1 Vstopnice za koncerta Srbske Kraljeve Garde se dobivajo v predprodaji v trafiki v Prešernovi ulici 54 od danes naprej.

1 Stranke ljubljanske občine, ki so prosile za semenski čves in imajo dovoljenje mestnega magistrata s potrdilom žitnega zavoda se na nudneje opozarja da se bo razdeljeval oves v skladišču I. Kneza, Marije Terezije cesta 3, samo še do 10 aprila vsak dan samo dopoldne. — I. Škubic, komisionar

1 Aprovizacija južne železnice deli po kilograma koruznega zdroba in po kilograma sladkorja na osebo.

Politična kronika.

p Naša stvar v Parizu. V Zagreb je prispel te dni iz Pariza član Jugoslovanskega odbora dr. Gmajner. Le-ta je izjavil o stanju naše stvari, da se doslej še ničesar ni sklenilo. Nič nam ni še končno veljavno zagotovljeno in ničesar še nismo končno veljavno izgubili. Zunanji minister dr. Trumbić si iz vseh moči prizadeva za srečno rešitev naše stvari; njegovi napor in samopremaganje so nadčloveški. Dr. Trumbić je mučenik. Naklonjeni so nam v Parizu Američani in del Angležev, vendar se od tega ne smemo bogve česa nadejati.

p Stališče Starčevićeve stranke prava. Z ozirom na sestavo kabineta piše »Hrvat« na uvodnem mestu o njegovi nevdružnosti ter zaključuje: Naša stranka je bila v Avstro-Ogrski vedno v opoziciji, ker je hotela biti razkrojni element. Danes je stranka državotvorni element in hoče to tudi ostati, a zaprek naj nam ne stavi tista gospoda, ki se je navadila biti na krmilu in uživati dobrine, ki so jih jim dovoljevali bivši avstrijsko-madžarski gospodari za njihovo protinardno delo. Svoje sedanje protivladno, a ne protidržavno opozicijo bomo lahko prenesli in si prizadevali, da izven vlade kolikor mogoče popravimo tisto, kar vlada pokvari. Toda uspeh tega našega prizadevanja bo odvisen od spretnih ali nespretnih potez sedanje vlade, na katero pada vsa odgovornost.

p Za češko-slovaškega poslanika v Beogradu bo imenovan bivši državni poslanec Kalina.

Po svetu.

s O zvezdah. Zvezdoznanci so razdelili zvezde v več vrst, da jih po različni svetlosti razločujejo med seboj. S prostimi očmi lahko opazujemo samo zvezde od prve do šeste stopnje. Število teh je preračunjeno na 7747, čeravno nam se zdi, da vidimo ob jasnem nebu milijone zvezd. Zvezde od sedme do desete vrste se cenijo na 2,311.000. Vse, kar jih je čez deseto vrsto, se morejo videti samo z dobrim teleskopom, njih število se ne more ceniti. Astronom Green, ki je mnenja, da ima vesoljstvo vendar neke meje, jih ceni na sto milijonov.

s Še vedno. Nemški listi so prinesli to-le šalo: V hlevu republikanskega uradnega kljuseta se je dogodil ta-le slučaj: Gospod vladni svetnik je pregledal prepis akta in zagledal: »Veleblagorodni gospod Poklical je pisarja: »Vi, čemu pišete na rešitev zadeve Majer »veleblagorodni gospod«, on je šele v 10. plačilni stopnji? Pisati bi moral samo »blagorodni.« — »Gospod vladni svetnik je v zmoti,« je dejal pisar, »Majer je prišel že v sedmi plačilni razred.« Gospod vladni svetnik je pogledal v knjigo in se prepričal o tem. »No, tedaj,« je dejal, »potem je naslov še vedno napačen. Pri sedmem činovnem razredu bi moral pisati »Njegovo visoko blagorodje!«

s Milovan v pogovoru s Francozi in Angleži. Srbski pešec Milovan se rad družiti s francoskimi, angleškimi in italijanskimi vojaki, poseda z njimi in se pogovarja. »Ampak, Milovane, kako se sporazumeš z njimi, ko ne znaš njihovega jezika?« ga vpraša stotnik. — »Ej, lahko, gospod stotnik. Govorim z njimi kakor z vami. Angleži pripovedujem, kako vežemo snope, pako za Božič jemo synjetino in kisló zelje in kako mesimo božični kruh. Anglež mi neprestano pritrjuje: »jes, jes, Serbo!« Nato on meni pripoveduje nekaj takega in jaz pritrjujem »jes, jes!« — Francozu pripovedujem o naših vezovanjih ob godovih in o naših sedminah, dalje kako se kopljemo v Kolumbari in take reči. Francoz neprestano vpíje: »vuj, vuj!« Potem on meni pripoveduje — najbrže nekaj smešnega, ker se ves čas smeje. Smejem se tudi jaz in pravim »vuj, vuj, vuj!« — Italijanu pripovedujem naše smešnice in uganke, a on neprestano: »si, si, si!« In ko mi nato začne pripovedovati svoje šale, hitim jaz: »si, si, si!« Tako se pogovorimo do sita. Lahka stvar!« — zaključil Milovan.

s Navečja spisana knjiga sveta je pergamentno sveto pismo iz 14. stoletja, nahajajoče se v kraljevi knjižnici v Stockholmu. Napisal jo je benediktinec Skislav v samostanu sv. Marjete na Češkem. V 30-letni vojsko so jo odnesli Švedi kot plen seboj na Švedsko.

s Holandski podobar Mengelberg je v Utrechtu v Holandiji umrl v 81 letu svoje starosti. Bil je oče znanega dirigenta Viljema Mengelberga, ki je gostoval lansko leto tudi na Dunaju in po drugih mestih.

s Otroško gledališče v Milanu. V Milanu snujejo otroško gledališče. V tem gledališču bodo predstavljali samo igre za otroke, polne fantazije in vzgojne lepote, ki jih bodo lahko igrali tudi otroci. Pod-

jetje trdi, da se je že zasiguralo sodelovanje najboljših književnikov in komedijografov, a v razpisu išče osem komedij in dram, kakor tudi glasbene kompozicije, komedije, operete, pesmi itd. Manjka le še par mesecev do otvoritve, a ima že na volitine oddanih abonementov.

s **Cesarjevo stanovanje.** V odkritih, do danes še neznanih posebnosti bivšega cesarja Viljema, se kaže jasno, kako je bilo pri njem vse samo znanji sijaj. Tako se je pokazalo, da je vsa sijajna oprema v palači Cafareli v Rimu, v kateri je stanoval, kadar se je mudil v Rimu in ki jo je zdaj laška armada zaplenila — ponarejena. Mramor je bil dober posnemek, prost jelov, a prevlečen z lahkim lokom, dokaz markirane lože in nekulturnega ponarejanja umetnosti. Pripovedujejo tudi ta dogodek: Ko je potoval zadnjič po Italiji, ga je pozvala vojvodinja Mazzarini na častno svečanost, na kateri se je producirala tudi slavna igralka Emma Gramatika. Cesar je bil vzhicen nad njo in ji je dejal, naj pride skozi Nemčijo. Pred odhodom pa ji je poslal v dar umetniški nakit iz težkega zlata, v katerega so bili vdeleni sami rubini. Vojna je začela in igralka ni šla v Nemčijo. Ne samo to, tudi ni hotela imeti dar nemškega cesarja, ampak da je darovala rdečemu križu. Ko ga je pa hotel rdeči križ prodati, so spoznali, da je nakit od pozlačene medij, rubini pa od kemično prepariranega stekla.

s **Novi ples.** V teh mesecih premirja se je razširil z velikansko brzino po vsem Angleškem novi naslednik »Tanga« — ples »Jazz«. Iz česa obstoji ta ples, ne vemo natančno. Vemo samo, da so zanj predpisane posebne toalete z odprtimi suknjami bokih. Del angleške družbe s klerom na čelu se silno protivi temu plesu. Tako prinaša »Times« izvleček iz govora kanonika Drummonda, ki je dejal: »Jazz je ples, ki ga ponižuje in demoralizira, to je ples, ki ga plešejo najnižji sloji ameriških črncev ob spremljevanju primitivnih instrumentov. Razmah, ki ga je dobil ta ples pri nas, priča samo o težki moralni okuženosti.«

s **Življenje živali v snegu.** Črn sneg, ki ga pogosto vidimo v Švici, povzroči male živalice, ki se pojavijo v zelo veliki množini. To je ledeniška bolha, ki ni nikaka sorodnica naše navadne bolhe. Te se pojavijo samo v visokih gorah. V nižjih plasteh pa se nahajajo velike množine neke vrste malih hroščev, ki potujejo v gorkih dneh v velikih množinah čez sneg, tako da ga na velike daljave skoraj popolnoma pokrijejo. Ljudje jim pravijo »sneženi črv«.

s **Michelangelo snežni kipar.** V času italijanske renesanse so si dali napraviti prijatelji umetnosti od mladih umetnikov kipe iz snega, kadar je pač snežilo. Tudi Michelangelov talent so odkrili na ta način. Leta 1494. je 22. januarja v Florenci tako močno snežilo, da je ležal sneg po ulicah dve pedi visoko. Pietro Medici, sin slavnega Lorenca, si je želel za dvor svoje palače kip iz snega, poslal je po Michelangela in mu naročil, kaj želi. Umetnik je bil star takrat šele devetnajst let in je bil seveda popolnoma neznan. A kip je bil tako popoln, da ga je Pietro takoj poklical

na svoj dvor. Tako mu je odprl kip iz snega vrata v hišo največjih ljubiteljev umetnosti.

s **Zakaj vse je človek dober.** Neki angleški kemik je dognal, da je človek sestavljen iz istih snovi, kakor kokošje jajce, 1000 srenjevelikih jajc ima ravnotoliko kemične snovi kakor srednjevelik človek. Vsak od nas ima toliko kisika, vodika in ogljikove kisline v sebi, da bi lahko napolnil zrakoplov take veličine, da bi lahko dvignil človeka v zrak ali pa cel večer razsvetljeval pol kilometra dolgo cesto. Če bi spremenili v nas se nahajajoči ogljik v grafit, bi lahko napravili iz njega 780 tucatov švinčnikov. Iz železa, ki je v naši krvi skujemo sedem podkev. Vrhtega pa imamo v sebi 600 gramov fosfora, iz katerega napravimo lahko 820.000 vžigalic ali pa zastupimo, če smo zlobni, 500 oseb. Imamo povprečno šest kilogramov masti iz katere je mogoče narediti 60 izvrstnih luči. Sol našega telesa pa napolni 60 kavinih žličic.

s **Poizkus samomora.** Žalosten slučaj se je zgodil v Zagrebu. Kuharica Ljubica Babič se je hotel usmrtiti z revolverjem, ki ga je bila kupila od nekega vojaka. Našli so jo v vratih neke hiše in jo prepeljali v bolnišnico. Vzrok temu poizkusu samomora je obup. Imela je v Mostarju razmerje z nekim vojakom, ki jo je zapustil, ko so se pokazale posledice. Deklica je prišla v Zagreb, da bi našla kje zavetišča v svoji stiski. A kdo naj bi se je usmilil v tujem, velikem mestu! Ta obupen položaj jo je dognal v to dejanje.

s **Največja židovska občina na svetu** je v Novem Yorku, ki šteje poldrug milijon prebivalcev, kojih pradedi so šli skozi Rdeče morje. Njih proračun znaša 13 milijonov 700.000 dolarjev, od katerega odpade 3.000.000 dolarjev na šolstvo, kljub temu, da hodi v židovske učilnice samo 14 % židovskih otrok. Drugi dve veliki židovski občini ste v Budimpešti in v Varšavi, za njima predeta Dunaj z 250.000 ter Berlin s 150.000 židi. Na vsem svetu je čez 14 milijonov židov, od katerih se jih namerava žal, samo 3 milijone preseliti v Palestino.

s **Novo prastare izkopenine v Mezopotamiji.** »Times« so prinesle poročilo o predavanju kapitana R. Campbell Thompsona v londonski Society of Antiquaries o najdenih predmetih v Abu Shahram ali starega Erida v Mezopotamiji. Najdene reči sodijo v predbabilonsko dobo, ki nam je bila doslej le malo znana. Med najdenimi starinami omenimo v prvi vrsti kamenita kládava, nože, sekire. Še bolj zanimjive so lončene posode, kojih okraski so podobni onim okraskom na loncih, ki so jih izkopali v Suzah 20 do 25 m globoko pod zemljo. Rečene lončene posode so imeli stari Babilonci, da so v njih hranili žito ali vodo. Tedanji ljudje še niso poznali pismenk. — Kapitan Thompson sodi, da gre tu za prasmuskega človeka, ki je bival v južni Mezopotamiji pred preseljevanjem sumerskega plemena.

s **Da kaktus cvete.** Kaktus ne zahteva samo peščene zemlje in prodnega peska, ampak mu moramo dati kolikor mogoče podobno zemljo, kojoj ima v svoji do-

movini in ker raste kaktus v svoji domovini v razpokah kamenja in v grušču, zato je dobro, da se dene v lonce za kaktus kose opeke in peščeno zemljo; rastlino se mora izpostaviti kolikor mogoče na sonce. Če se kaktus neguje tako, tedaj cvete v dveh letih gotovo.

s **Kitajec ne sme piti mleka.** Kitajci imajo pogosto mnenja, ki niti zdaleč niso podobna evropskim. Kot značilen primer za to lahko vzamemo pred nekim časom izdano odredbo, ki si tiče strogega varstva živali. Glasi se takole: »Prepovedujemo najstrožje piti kravje mleko! Človek nima nikake pravice, da bi oropal živali najtežnjo hrano, tem manj pa kravi, ki je najkoristnejša. Oni, ki ne poznajo razločka med onim, ki pripada človeku in onim, ki pripada živali, so hudobni in nespametni. Kdor prodaja mleko, da si zasluži denar, ta nima čiste vesti, in kdor pije mleko, misleč, da mu koristi, ta ni v manjši meri vreden, da se ga obsodi. Pod pretvezo, da se njih otroci redé od mleka delajo to. Žival ima iste potrebe. Žival ne more govoriti, sicer bi rekla isto. V ostalem pa imajo smrt in življenje svoje določene meje. Kako naj kravje mleko podaljša človekovo življenje? Pustite živali to, kar ji gre, potem boste lahko živehi v sreči, vi in vaši otroci in vaših otrok otroci!«

s **Telefon in brzovav brez žic.** V pogovoru z dopisnikom »Manchester Guardian« je pojasnjeval senator Marconi zadnje izpopolnjeno brezžično brzovavljenje v svetovni vojski: tako se je posrečilo sovražne ladje na morju pripraviti ob brzovjavno zvezo s kopnim in na drugi strani zavesti radiotelegrafijo prav v sprednje strelske jarke. Z najnovejšim aparatom smo dosegli že akcijskega radija 150 kilometrov v radiotelefoniji, tako da je mogoče pogovarjati se med Londonom in Njujorkom, Marconi je trdno prepričan o sijajni bodočnosti brezžičnih zvez. Po njegovi teoriji dosežemo vsaj v teoriji stik s planetom Martom, vsekako pod pogojem, da ljudje žive na njem. »Ne smemo pozabiti — je pripomnil Marconi — da radiotelegrafija v svoji sposobnosti presega daleko zemeljski obseg. Njeni tresljaji so električni tresljaji, ki nam prinašajo solučno svetlobo v 8 minutah, a mesečno v poldrugi sekundi. Nič bi nas ne oviralo — vsaj teoretično ne — poslati brezžični pozdrav Martanom, ki bi ga prejeli v treh minutah. Če so prebivalci Marta bolj izobraženi od nas — je pripomnil Marconi — bi jih lahko radiotelegrafijsko vprašali, kako naj preprečimo prihodnjo vojsko.«

s **Otroške sanje.** Nedavno tega je predaval v Londonu dr. Kimmius v »Društvu za proučevanje otroške duše« o otroških sanjah. S pomočjo londonskih ljudskih učiteljev se mu je posrečilo nabrati 5000 opisov sanj. Po večini se je sanjalo otrokom, da so se njih želje izpolnile, sanjalo se jim je o vilah, o strahovih in naposled tudi o letanju po zraku. V sanjah, v katerih so se izpolnile njih želje, se jim je sanjalo največkrat, da se je oče ali brat povrnil domov z bojnih poljan. O strahovih se je največkrat sanjalo najmlajšim, ali v sanjah se jim niso prikazovali duhovi, am-

Žena.

Ženska socialna služba. Danes ni nikomur simpatično, kar je zrastle na nemških tleh; vendar ne bi bilo pametno, zametati s slabim tudi vsega dobrega ali izliti otroka s kopeljo, kakor pravi isti Nemec. Vsekakor je Nemčija v organizaciji ljudskih sil ni v socialni politiki korakala na čelu vseh držav. Kar je tu že izvršila ali šele snovala, je vredno, da služi za zgled. Med drugim je ena ideja, ki se je spočela v ti klasični deželi organizacije, na katero se mora vedno zopet povrniti vsak, kdor se peča z vprašanjem, kako zbrati ni organizirati moči za ogromno socialno delo, ki kategorično zahteva izvršitve. Tu vsa zasebna dobrotelost, pa naj bo še tako požrtvovalna, ne more zadostiti potrebi, tu bo morala državna zakonodaja obvezno pritegniti vse sposobne moči in v tej ali oni obliki oživotvoriti nemško misel ženske službene dolžnosti — vsaj more za praktično socialno delo priti v poštev le ženstvo.

Že doslej je po vseh dobrotelnih zavodih: bolnišnicah, hiralnicah, ubožnicah zelo primanjkovalo delavnih moči. Zato se ni nikjer veliko vpošteval posameznik in njegov dobrobit, ampak za vse je veljal isti red, skrbelo se je le zato, da se je vzdržal v teku celotni obrat. Koliko dobrot ali koliko trpljenja in muk je užil ob tem posameznik, o tem se je najraje molčalo. In vendar ima vsaka dobrodelna ustanova zmisel samo v toliko, v kolikor v resnici odgovarja svojemu namenu, da lajša in manjša gorje, ki se loncem koncev vselej steka baš v posamezniku. Koliko trpe posamezni bolniki po bolnišnicah vsled presplošne, nezadostne postrežbe. Kadar bi najrajši, da bi mu kdo popravil ali prestljal posteljo, ni nikogar, ker so maloštevilne strežnice zaposlene z drugimi deli, a zjutraj, ko je morda ravno nekoliko zasnut, pa mora navsezgodaj s postelje, da mu jo poravnajo. Kolikokrat bi poprosil bolnik za kako okrepičilo — če ne drugega čašo sveže vode — ali za olajšavo bolečin, ki bi se dala doseči brez dragih sredstev s samo pravočasno postrežbo, prosil pomoči v tej in oni človeški revščini, ki se v vsej svoji bednosti kaže posebno pri bolniku. A ve, da bi bila prošnja zaman, oziroma sam izprevidi, da strežnice res ne morejo vsemu kaj. In tako trpi tiho, le Bogu znano mučeništvo dan za dnevom, noč za nočjo. Zavest zapuščenosti in brezbrambnosti nasproti usodi že ob sebi vpliva slabo tudi na telesno stanje — ne glede na neposredne posledice pogreškov in zamud bolniške postrežbe, ki so v mnogih slučajih celo smrtonosne. — Koliko trpe uboge starke in starci po ubožnicah! Posebno tam, kjer je lajško strežno osobje. Kako surovo in neusmiljeno se ravna s temi revčki! V neki ubožnici, kjer zlasti ob vojni hrani oskrbovanci hitro hirajo in umirajo, ne kuhajo nobene bolniške hrane, marveč dobí umirajoči ravnotako kisló zelje in fižol, kakor vsak drugi! Oskrbovanci so večinoma po vseh zavodih izročeni na milost in nemilost strežnemu osobju, ki morda po naravi niti ne bi bilo zlobno, a jih lastno prenaporno delo in navada napravita brezčutne za vso bedo, ki

jih obdaja. Nadzorovalne moči v upravi so vesele, ako gre voz brez posebnega škripanja po izvoženem kolovozu dalje in ni od nikoder kakih večjih pritožb. Da bi same kaj brskale in si nakopavale sitnosti preiskave — na to ne mislijo. Ta pasivnost edinega foruma, do katerega bi se mogel oskrbovanec obrniti, je povsodi dovolj znana in bedni bolnik ali starec si navadno desetkrat premisli, predno se pritoži. V javnosti pa tudi nihče rad ne spravlja takih stvari — razen kadar služijo kot orožje v političnem boju. Tako se mučeništvo bednikov nadaljuje in njih neme tožbe sliši samo nebo.

V dobi demokracije, ko se na celi črti uveljavljajo — ali bi se vsaj morale uveljavljati — človeške pravice, mora tudi tega mučeništva biti konec. In to se bo dalo doseči le tko, da se izdatno pomnoži strežniško osobje in strežba prilagodi potrebam in željam posameznega oskrbovanca. Izvežbanih strokovnih moči — bodisi redovnih ali lajških — ne bo mogoče dobiti dovolj in bi bile tudi predrage. Tu se morajo obvezno pritegniti tudi druge moči — ženska mladina sploh. Vsako zdravo dekletko, ki bi dovršilo izobrazbo za pridobitni in gospodinjski poklic, naj bi bilo obvezano, da posveti za gotovo dobo svoje moči socialnemu delu po raznih dobrodelnih zavodih: v takoimenovanih »jaslicah« za dojenčke, otroških zavetišč, otroških bolnišnicah, bolnišnicah, hiralnicah, ubožnicah, dalje v strežbi bolnikov na domu, v negi družin in domov itd. Tako bi dobili dovolj delavnih moči za človekoljubne reforme na socialnem polju, a za žensko mladino bi bila to najboljša praktična šola za življenje. Pod kakimi pogoji naj bi se vršila ta služba, kako se organizirala, to spada na drug list. Toliko je gotovo, da je misel ženske službene obveznosti uvaževanja vredna in aktualna.

Slovenec veliki vezir.

Graški listi so se prepirali pred par leti, kdo je bil oni Ahmed, ki ga vidimo na dvoru Sulejmana kot velikega vezirja. Iz dokazovanja in protidokazovanja posnamemo, da je bil to Slovenec neznanega imena, kojega starši so se bili naselili v Gradcu. Zato ga Nemci reklamirajo zase kot Gračana. Karol Peez, kojega izvajanju sledimo v sledečih črticah, pravi, da o njegovih prvih letih ni nič znanega in da se začne za zgodovinarja njegovo življenje šele v Carigradu. Celó to ni znano, kako je tja prišel. Morebiti so ga Turki ugrabili ali pa je sam z doma ušel, kar se je takrat večkrat zgodilo. Tudi težko ni bilo, priti na turška tla, saj je šla tedanja turška meja nedaleč mimo sedanje štajersko-ogrsko meje. V Budimu je vladal takrat turški vezir.

V svoji novi domovini se je imenoval ta ubežnik Ahmed. Bil je močan in prijetne zunanosti, tako nam ga opisujejo. Njegovo rojstno leto je bilo leto 1518. Turki imajo krasno knjigo o velikih vezirjih, imenovano »vrt vezirjev«, in iz nje je razvidno, da je bil nekak paž — sluga — v sultanovih hišah in da so ga pozneje prevzeli naravnost v službo v sultanovi palači. Pozneje je bil

pak največkrat strašne moške postave v podobi Nemcev. Sedemletnim otrokom so se dostikrat prikazovali v sanjah tatovi. O rečeh, ki se tičejo šole, se je med sto dečki sanjalo komaj enemu. Otroci siro- mašnih staršev so dosti večkrat sanjali o igračah kakor otroci iz vil in palač. Nena- vadna je bila živálnost sanj londonskih otročaje, kadar se jim je sanjalo, da so na kmetih. — O zrakovlbovi se je sanjalo najmanj štirim med sto. Petletno dete je bilo vedno središče svojih sanj in je igralo v njih glavno vlogo. Tako n. pr. piše mlad šolarček: »Sanjalo se mi je, da je grozovit moški ustrelil dečka, ko je preje mene ubil.« Neki deklici se je sanjalo v noči pred prihodom kralja v mesto: »Prišla je neka gospa ter sedla na postelj tik mene, a kralj in kraljica sta zlezla pod posteljo ter jedla kruh s sirovim maslom.« Malemu dečku se je sanjalo, da ga je mamica vzela iz kopeli ter ga obesila na motvoz, kakor perilo, da bi se posušil. Ko ga je pa hotela polikati, je bil likalnik tako vroč, da se je dete zbudilo.

s Ameriški časnikarski rektor. Kot v mnogih stvaréh, tako je tudi v časnikarstvu Amerika dosegla prvenstvo. V nji izhaja 22.000 časopisov, od teh 2000 dnevnikov. V Njujorku se tiska časopisov za tretjin- sko število prebivalcev. Vseh časopisov v Ameriki se tiska dnevno za 50 milijonov. Dnevno se porabi za to štiri tisoč ton pa- pirja. Na teden se proda v Zedinjenih državah 276 milijonov dnevnikov. Poleg tega se računa da je več nego 19.000 ted- niških izdaj, od katerih je 14.000 ted- nikov. Nedeljske revije se tiskajo navadno do pol milijona izvodov.

s Počasčenje Rostanda. Ta mesec se bo vršila v gledališču Sarah-Berhardt gledališka predstava v čast pesniku Ro- standu, ki jo organizira sama Sarah- Berhardt. Ida Bubinstein bo igrala »Daljno princeso«, a gospa Simone, ki triumfira vsak večer v »Deklici z rožnatim obrazkom«, bo igrala Samaritaine. Glavna točka programa in vrhunec pa bo moment, ko bo Berhardtova kronala pesnikov do- prsni lip in recitala verze, spesnjene od nekega slavnega francoskega dramatika v ta namen.

s Prevaran kupovalec starin. Nek ku- povalec starin je prišel na deželi do neke hiše, kjer je videl mladega psa, ki je jedel iz neke sklede, njegov gospodar pa je stal široko pred njim, kadil pipo in opazoval žival z velikim zadovoljstvom. Starinar je zapazil, da je porcelanasta posoda, iz ka- lere je pes, zelo stara in dragocena. »To je pa lep psiček,« je začel koj svoj raz- govor. »Ali ga prodaste?« Pes je bil na prodaj. »Ali ga lahko koj vzamem s seboj?« Tudi s tem je bil kmet zadovoljen — če bo pes dobro plačan, seveda. »Dam vam goldinar zanj.« Kmet je zahteval dva goldi- narja. Če bo pes enkrat velik, bo postal dober čuvaj. »No, naj bo,« je delaj starinar, »tu imate dva goldinarja.« Nato je vzel psička, da bi ga odnesel. »Zdaj sem se spomnil,« je dejal, »da mu nimam dati v čem jesti. Dajte mi ono skledico z njim.« — »Ne,« je dejal kmet muzaje se, »tega pa ne. S pomočjo te skledice sem prodal že 40 mladih psičkov.«

oveljnik janičarjev in kaj to pomeni, ve vsak, ki količkaj pozna zgodovino onih časov. S trindvajsetim letom je postal beglerbeg v Rumeliji, s kojim izrazom so označili takrat celo evropskoturško posest. Da je dobil to službo, je najboljši dokaz, kako visoko so ga cenili na najvišjih mestih. Njegov vpliv je pa zrastle zlasti z njegovo pomočjo, kakor se to zgodi še dandanes. Bil je namreč tako previden, da si je izbral za ženo hčerko velikega vezirja Rustema; tako je postal zet edine sultanove hčerke Mirima. Po smrti tasta je podedoval velikansko njegovo premoženje. Sultan je odredil, da ostane to premoženje vedno v Ahmedovi rodovini. Samo letni dohodki posestva so znašali 200.000 cekinov, to je 2 milijona 200 tisoč kron predvojne vrednosti. Ta slovenski Turek je bil torej pravzaprav pameten. Posamezni deli tastovega premoženja so bili ti-le: 815 pristav, 466 vodnih mlinov, 1700 suznjev, 1900 bojnih konj, 1106 velblodov, 5000 sešitih haftranov in svečanostnih oblek, 8000 turbanov, 1100 z zlatom pretkanih čepic, 2900 oklepnih srajc, 2000 oklepnih šlemov ali čelad, 600 s srebrom okovanih sedel, 500 z zlatom in dragimi kamni posutih tabeli, 1000 s srebrom okovanih kopij; nadalje 800 koranov, od teh 130 vezanih z dragimi kamni, 5000 knjig različne vsebine, 78.000 cekinov = 958.600 kron, 92 dragih kamnov v vrednosti 224.160 cekinov = 2.464.000 kron, v srebru pa dva milijona cekinov = 22 milijonov kron. Vrhutega še velike svilarne v maloazijskem mestu Brusa in pa solarne v dalmatinskem Klisu. Sicer pa nič več.

Zakon mu ni prinesel samo velikansko premoženje, temveč tudi sorodstvo z dvorom. Leta 1543. so poslali Ahmeda pred prodirajočo Sulejmanovo armado na Ogrsko. Ko so Turki vzeli 4. sept. Stolni Biliograd, je bil Ahmed med prvimi naskakovalci, bil je torej tudi osebno hraber. Njegova nagla in huda jeza, ki ga je dovedla do nasilnosti, mu je pa menda vendar nekoliko škodovala. Dolgo časa namreč nič ne slišimo o njem. Za častna mesta se ni poganjal. Glavno mu je bilo, da ga je imel sultan rad. Tudi se ni dosti zmenil, če ga je kdo sovražil, njegova rodovina ga je varovala na vse strani.

Zato tudi razumemo, če njegova slika naenkrat izgine iz zgodovine in se čez 20 let zopet pojavi. Ko je 4. avg. leta 1566. na smrt bolni sultan Sulejman pozdravil svojo armado v Pečuhu, mu je stal Ahmed, ki je bil takrat četrti vezir, ob strani, to se pravi na častnem mestu. Odlikoval se je potem tudi pri obleganju Sigeta.

Kot poznavalec človeških slabosti je imel Ahmed žepe vedno polne zlata. Ko so se 5. dec. visoki dostojanstveniki poklonili novemu sultanu Selimu II., so se janičarji uprli, ker jim je bilo prestolno darilo novega sultana premajhno. Psovali so dostojanstvenike, nekaterim so strgali turbane z glave skratka, položaj je bil za visoke gospe precej nevaren. Da bi bil varen pred roganjem in napadi, je vrgel Ahmed zlato vsebino svojih žepov med razkačene vojaške in dobro je bilo. Novi sultan je imel Ahmeda prav posebno rad. Redno sta skupaj obedovala, obiskoval je Ahmeda v njegovi palači v Skadru. Tam so napravili

na čast vino ljubečega sultana pojedine, ki so trajale tri do štiri dni.

Kot vezir in zaupnik sultanov je dobival Ahmed pogosto darila od avstrijskega poslanika barona Ungnada, ki je znano tudi v slovenski zgodovini. Tako je dobil avgusta 1575 12 okroglih debelo pozlačenih srebrnih krožnikov, uro in kompas, potem pa običajnih 1000 dolarjev. Ahmed je pa porabil tudi vsako priliko, da je pokazal svojo hvaležnost. Pri sprejemanju cesarjevih daril »je vselej popolnoma vstal in je bil zelo prijazen«, pravi kronist. Med Ungnadom in Ahmedom se je razvilo prav prijateljsko razmerje, četudi je Ahmed enkrat pri pojedini v navzočnosti sultana grozil, da bo prišel v Gradec in tam vse ljudi spreobrnil k izlamu.

Ko je Ungnad zapustil Carigrad, sta si dala z Ahmedom drug drugemu darila. Tedaj se je pokazal Ahmed tudi tenkočutečega kavalirja, kajti darila je dobil Ungnad od Ahmedove žene, ne naravnost od nje, akoravno je preje nikdar videl ni. Dobil je pa 4 preproge iz rdečega karmezinžameta, bogato vezane z zlatimi listi. Največjo so cenili na 1000 cekinov. Potem 2 veliki svileni preprogi, »tako debeli kakor deska«. Tudi nekaj robcev je bilo vmes, pretkanih na najumetnejši način z zlatom. Ungnad je pa dal Ahmedovi ženi pozlačeno srebrno namizno opravo.

Medtem je bil pa prišel na prestol sultan Murad III. Tudi ta je imel Ahmeda zelo rad. Morebiti zato, ker se Ahmed ni dal podkupiti na noben način, lastnost, ki sicer na Turškem ni običajna. Bil je pač tako bogat, da se mu ni bilo treba tepsti za podkupnino. Sedaj se pa začne za Ahmeda čas dviganja, bil je pa že tudi šestdeset let star. Leta 1578. postane drugi vezir. Ko so oktobra istega leta umorili velikega vezirja, je dobil paša Ahmed to mesto in postal s tem brez truda prvi državnik velikanskega turškega cesarstva. Ta bistroumni diplomat cel čas ni drugega delal kakor čakal, da so se tekmeči obrabili, za spremembo je včasih komu nogo nastavil ali pa skoval kako spletko.

Kot veliki vezir pa ni imel prilike razvijati svoje duševne sile, ker jih pač ni imel dosti. Vendar pa vsaj neumnosti ni delal, kolikor izvemo. In to je za diplomate in politike že več kot zadosti. Skušal je dvigniti vpliv Turčije s tem, da se je začel pogajati s kolikor mogoče mnogimi krščanskimi državami. Z angleškim poslanikom Hareborne je sklenil posebno pogodbo, na veliko jezero Francije, ki je hotela v zunanjih zadevah Turčije igrati vedno prvo vlogo. Da je po Ahmedovi smrti visoka porta pod francoskim pritiskom to pogodbo zopet preklicala, tega seve ni Ahmed zakrivil; on sam bi kaj takega ne bil naredil, toliko je bil že značajan.

Ko je bil Ahmed veliki vezir, se je pojavilo med njim in dunajskim dvorom veliko nesoglasje. Kriv je bil tedanji avstrijski poslanik v Carigradu, Joachim Linzendorf, ker je bil preveč varčen in politično omejen. To je imelo za Avstrijo prav slabe posledice. Prejšnji veliki vezir je dobival od dunajskega dvora vsako leto poleg običajnih 3000 dolarjev, še 6000 zra-

ven, da ni delal prevelikih težav. Linzendorf je pa mislil, da Ahmed nima tistega vpliva kakor njegov prednik in da mu torej ni treba plačati onih 6000 dolarjev. Zato je dal Ahmedu leta 1578. le 3000 dolarjev. Ahmed je pa zvedel o onih šestdesetih tisočakah, čutil se je žaljenega, češ imajo me za 2 tretjini manj vrednega in sklenil je, da se bo maščeval. Za enkrat se je pri sultanu pritožil, Linzendorf se je jezil. Morebiti je bil Linzendorf primoran varčevati, vsled žalostnih finančnih razmer v Avstriji, a ozir na velikansko moč turškega orožja bi mu bil moral dati druge misli. Gotovo je onih prihranjenih šest tisočakov stalo cesarja kmalu tisočkrat več.

Ahmed je bil že dalj časa resno bolan. Poslabšala se mu je pa njegova žolčna bolezen, ker je preveč pil in se je preveč jezil. Umrl je 27. aprila 1580, star 62 let, mirne smrti in se tudi v tem razlikuje od drugih velikih vezirjev.

V Carigradu je imel razkošno opremljeno palačo, ravnotako lepo pa v Skadru, ki jo je bil podedoval od tašče. Zlasti všeč mu je bilo kožuovina. On je prvi vpeljal tri vrste njene uporabe: eno za dom, drugo za obiske pri gospodih, tretjo za državne zadeve. Osebno je bil precej skromen v svojih potrebah. Tudi je bil zelo radodaren. Njegovo ogromno premoženje mu je bilo samo sredstvo, da se je z darili obdržal vedno blizu prestola. Če so se njegovi potomci ohranili, ne vemo. Nekaj malega še beremo o Ahmedovih sinovih, kmalu pa se zgubi vsaka sled o Ahmedu in njegovem rodu.

Narod, ki izumira.

(Po Nansenu priredil Ivan Bežnik)

(Dalje.)

HIŠE IN ŠOTORI.

Po zimi stanujejo Grenlandci v hišah, ki so narejene iz kamenja in ruš. Te se dvigajo kaka dva metra nad zemljo, nekoliko pa so v tleh. Streha je ravna, nekoliko obokana. Taka hiša je podobna na zunanji kupu zemlje.

Hiše imajo samo po eno veliko sobo, v kateri stanuje po več družin, možje, žene, starci in otroci. Soba je tako nizka, da ji srednje velik človek seže z glavo do stropa. Soba — in hiša — imata obliko pravokota. Ob eni izmed podolžnih sten je kake dva metra široka pregrada (pričena), na kateri ležijo domači v dolgi vrsti drug ob drugem, z nogami k steni in glavami po sobi.

Fantje ležijo na malih pregradah pod okni. Teh oken je po velikosti hiše, ena, dve, ali tudi tri. Šipe so bile v prejšnjih časih iz razpetih črev, sedaj pa jih rabijo na zapadni obali že iz stekla. Na kratkih končnih stenah se tudi nahajajo pregradi; na njih spiijo gostje, če se mudijo v hiši.

Če stanuje — kar se pogosto dogaja — po več družin v eni hiši, tako je pregrada razdeljena s tramovi v več delov, katerih po enega ima vsaka družina za svojo spalnico. Skoraj neverjetno je, kako malo prostora rabi v tem oziru Eskimo. V

hiši, ki je bila 27 čevljev dolga in 14 in pol čevlja široka je stanovalo osem družin, to je 38 ljudi. Tu pač ni govora o komodnosti.

Postelje so iz kož tjučenjev ali severnih jelenov. S kožami so se preje tudi pokrivali. Ležali so večinoma goli. Dandanes se pokrivajo na zapadni obali s pernicami.

V prejšnjih časih so bile stene pokrite s kožami, gola zemlja pa s tankimi ploščicami. Sedaj pa se že uvaja navada, da stene in tla obijejo z deskami. Po nekaterih hišah pod celo ribajo, in sicer po parkrat na leto.

V hišo je mogoče priti po dolgem, ozkem hodniku, ki je izkopan v zemljo ter sezidan iz kamnja in ruš ko hiša. Od zunaj je mogoče priti v hodnik skozi neko luknjo, ki je navadno tako ozka in nizka, da se mora iti čepe skozi, kar za velike ljudi ni majhna težava. Enak je tudi hodnik. V Sardluku sem čul — pravi Nansen — da je nek debeli mladenič iz prodajalen v Godthaabu obtičal na hodniku Terklove hiše in ni mogel ne naprej, ne nazaj. Konec cele stvari je bil ta, da sta prišla dva od zadaj in ga potiskala, dva pa sta ga od spredaj vlekla. Vsi štirje so se trudili v potu svojega obraza, pa zastojni, debeluh je bil kot v kleščah. Že so hoteli odkriti streho, ko se jim je posrečilo, da so ga rešili. Kot sem slišal, so morali pozneje izbiti eno okno, da so ga spravili iz hiše.

Iz hodnika se pride v izbo skozi malo štirioglo odprtino, ki tiči navadno v prednji podolžni steni in je zaprta z vrati ali desko.

Opisani hodnik služi v to, da zabranjuje vhod mraza in odhod gorkega zraku. Zato leži nižje kot hiša.

V starogrenlandskih hišah ni bilo ogrevalnih svetilk. Tranove svetilke so jih razsvetljevale in grele noč in dan. Da so gorele tudi po noči, to ni bilo radi gorkote, ampak zato, ker se neverjetno vražjevrni Eskimo silno boji teme. V dokaz ubožstva kakih družin, govorijo: »Pomislite, ti ubožci morajo spati brez luči.«

Svetilke so velike, odprte, plitke skledice iz neke vrste kamna, v obliki polumesece. Na desni strani leži iz blaga ali mokrega mahu zviti stenj. Te svetilke postavijo na lesen podstavek, na mizo, ali pa na vzvišeno mesto ob pregradi. Navadno ima vsaka družina svojo mizo za svetilko. Če stanuje več družin skupaj, tedaj goi tudi več svetilk.

Nad temi svetilkami so v prejšnjih časih tudi kuhali, in sicer v lencu, ki je visel izpod stropa. Ta izba je bila tudi ob enem kuhinja, tedaj »izba za vse«.

V vzhodni Grenlandiji je še danes tako. Na zapadni obali pa je evropski zglede deloval tako, da dandanes pripravljajo in kuhajo jedi v posebnem prostoru poleg izbe ali hodnika. Za kurjavo rabijo šoto in posušene galebove odpadke.

Nekateri zapadni Grenlandci si kupujejo že evropske peči za ogrevanje sob. Le kurjava je ostala ista. Istočasno pa gorijo tudi svetilke, če ne drugače, radi razsvetljave.

* Ribja maščoba.

Poprej so bile v Grenlandiji po večini velike, od več družin obljudene hiše. Radi tega je bila kurjava cenejša, prebivalci so imeli stanovanje gorko. Evropejci pa so silihi k razdelitvi družin in so dajali celo nagrade za postavljanje malih hiš, ki pa so bile slabše in bolj mrzle, porabilo se je mnogo več kurjave in svečave. Zato je sedaj v tem oziru mnogo na slabšem.

V zimni, ko vse zamrzne, so take hiše dobre, toda v poletju, ko kaplja od sten, in hoče streha razpasti, ni niti zdravo, niti prijetno bívati v njih. V prejšnjih časih je zapustil zato Grenlandec svojo hišo že v aprilu, ali jo je razkril, da se je lahko doobra prezračila in oprala v dežju — najenostavnejši način snaženja.

Celo poletje in del jeseni, tja notri do oktobra, prebivajo Eskimi v šotorih, in sicer ima vsaka družina svoj šotor. Ta šotor ima polukrožno obliko z vhodom na visoki, ploščati strani. Sicer je urejen podobno ko hiše, pregraja je zadaj ob prečni steni, nasproti vratom, ki jih zapira nekaj prozoren zastor iz črevesja. Stene šotora so napravljene iz ene vrste nepromočnih, ogaranih kož, druga, notranja vrsta pa obstoji iz kož severnih jelenov ali tjučenjev, katerih dlaka je obrnjena na notranjo stran. V teh šotorih se počutijo Eskimi ko v zimskih hišah. (Dalje.)

Aprovizacija.

a Jedilni krompir, Slovenski kmetijski družbi bo došla večja pošiljatev dobrega belomesnatega krompirja iz Slavonije in utegne biti množina večja, nego jo bo imela družba v semenske svrhe, za kar je bil ta krompir v prvi vrsti namenjen. Družba bo tocej oddala ta krompir vsakomu, kdor ga želi in kolikor ga hoče brez nakaznice po eno krono kilogram. Vagoni so že na poti in njih dohod je s sigurnostjo pričakovati vsakdas. Nakazila za ta krompir se dobe v družbeni pisarni na Turjaškem trgu šte 3. prišliče. Ob razdelitvi krompirja bo odjemalcem treba prinesiti potrebne vreče sboj. Čas in kraj oddaje se poizve istotako v družbeni pisarni.

a Iz seje mestnega aprovizijskega odseka z dne 2. t. m. je poročati: Krušne moke še vedno primanjkuje. Z največjo težavo je zagotovljena peka kruha še do prihodnje nedelje. — Aprovizacija izpolni svojo ubožno akcijo in bo poleg mesa razdeljevala tudi kruh in moko po znižani ceni. Razdelilni načrti se pravočasno objavijo. — Za velikonočne praznike razdeli aprovizacija po 1 kg bele moke na osebo. — Pekovska zadruga se pritožuje, da postopanje aprovizacije s posameznimi peki ni v redu. Pritožbe so popolnoma neupravičene. — Pekom v mestni pekarni se zvišajo plače.

a Čebula za VII. okraj. Stranke sedmega okraja dobe čebulo v soboto, dne 5. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. ure šte 1—330, od 9 do 10 šte 331—660, od 10 do 11 šte 661 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kilograme čebule, kar stane 2 kroni.

a Čebula za VIII. in IX. okraj. Stranke osmega in devetega okraja dobe čebulo v soboto, dne 5. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: Osmi okraj popoldne od 2 do 4, deveti okraj od 4 do 5. Stranka dobi za vsako osebo 3 kilograme čebule, kar stane 2 kroni.

a Meso na rdeče izkaznice B bo delila mesna aprovizacija v soboto, dne 5. aprila v cerkvi sv. Jožefa. Določa se tale red: dopoldne od 8 do pol 9 šte 1 do 20, od pol 9 do 9 šte 201 do 400, od 9 do pol 10 šte 401 do 600, od pol 10 do 10 šte 601 do 800, od 10 do pol 11 šte 801 do 1000, od pol 11 do 11 šte 1001 do 1200, popoldne od 1 do pol 2 šte 1201 do 1400, od pol 2 do 2 šte 1401 do 1600, od 2 do pol 3 šte 1601 do 1800, od pol 3 do 3 šte 1801 do 2000, od 3 do pol 4 šte 2001 do 2200, od pol 4 do 4 šte 2201 do 2400, od 4 do pol 5 šte 2401 do konca.

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, 3. aprila. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Denar	Blago
Banka za trg, obrt in industrijo	430	440
Banka in branilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	495	505
Hrvatska eskomptna banka	1380	1430
Jadranska banka, nove stare	830	840
Eskomptna in menj. banka, Brod nove delnice	365	390
Hrvatska kreditna banka nove	960	1025
Narodna banka Zagreb	—	875
Obrtna banka	—	425
Poljedelska banka nove	220	246
Prva hrvatska hranilnica, stare	110	106
Rečka pučka banka	—	9025
Zemaljska banka	190	205
Hipotekarna banka, Zagreb	485	495
Narodna banka, brez kupona	—	—
Obrtna banka, zadnja emisija, stare	—	—
Sladkorna tovarna, Osjek	—	—

Živčni glavobol, nevralgija v obrazu, živčni zobobol in druge bolečine, ki jih povzročijo, preveč občutljivi živci, se odpravi s Fellerjevim živce krepčajoč, bolečine lajšajoč, »Elsa-fluidom«. 6 dvojnati ali 2 specialni stekli. pošlje za 19 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 245 (Hrvatska). Pri glavobolu je priporočljivo porabljati poleg Fellerjevega »Elsa-fluida« tudi Fellerjev klinček proti migreni. (Stane ako je priložen, 1 K 50 v. Lahko se tudi obenem naročijo Fellerjeve natahno odvajajoče rabarbar »Elsa-kroglice«, 6 skatljic stane 9-50 K. Elza-preparati so res dobri. Omot in poština se računa posebej najceneje. Kdor naroči več obenem, mnogo prihrani. (v)

Služba organista - cerkvnika

se odda pri Sv. Trojici v Tržišču (Dolenjsko). — Dohodki: a) pšenična, ajdova in vinska bira, b) štolina, c) mesečna plača po dogovoru. — Prosto stanovanje v novi cerkveni hiši z vrtom. — Nastop: 1. majnik. — **Cerkveno predstojništvo pri Sv. Trojici v Tržišču (Dol.)**

Svatovska koračnica.

Norveški spisal Björnsterne Björnson.

(Dalje.)

»Ah!« je rekla, »mislila sem že, da je medved, ki se preriva skozi grmovje, zato sem se tako prestrašila.«

Skušala se je smejeti.

»Da, zelo si se motila,« je rekel, in govoril je očividno nalahno. »Kvas in jaz sva bila ravno medvedu na sledu, pa zdaj sva jo zgubila — in če je kakšna divjačina, da sledi meni, je to gotovo medved.«

On se je smehljaj. Ona ga je gledala.

Kakšen mož pa je bil to? Visok, širokoplečen, z očmi, ki so se vedno izpreminjale, tako da ni mogla zreti v nje; in stal je tako blizu, kakor iz zemlje vržen, s puško v roki in s psom; največje veselje je imela, da mu reče: »Beži proč!« Namesto tega pa je odstopila sama par korakov nazaj in je vprašala: »Kdo si?« Kajti bala se je v resnici.

»Janez Haugen,« ji je odgovoril raztreseno, opazoval je psa, ki je najbrž zopet izsledil sled. Obrnil se je hitro k njej, da ji reče »zbogom«, ko pa jo je pogledal, je stala deklica kakor s krvjo oblita pred njim, lica, vrat, prsi, vse je bilo rdeče.

»Kaj ti je?« jo je vprašal začuden.

Ona pa ni vedela, kam da naj gre, ali naj odbeži, se obrne proč, ali naj sede.

»Kdo si?« jo je vprašal.

In zopet je bila vsa rdeča; kajti povedati mu, kdo je, bi se reklo, povedati mu vse.

»Kdo si?« jo je vprašal še enkrat, kakor da je to najnaravnije vprašanje na mestu, ki bi pač zaslužilo odgovora; in ona se pač ni mogla braniti, sramovala se je sam sebe in svojih starišev, ker so bili zatajili svoj lasten rod, pa ime je moralo na dan.

»Mildrid Tingvold,« je šepetala in solze so se ji vili.

Resnita je bila; prostovoljno pač ne bi bil pozdravil nikoli katerega izmed ljudi na Tingvoldu. Vendar to, kar se je zdaj zgodilo, je bilo čisto drugače, ko si je bil mislil. Gledal jo je z velikimi očmi: v spominu se mu je nekaj dozdevalo, da se je tako jokala njena mati oni dan v cerkvi, ko je bila poročena; morebiti je to v družini, je mislil in se je hotel odstraniti.

»Moraš mi oprostiti, če sem te prestrašil,« je rekel in sledil psu; šel je urno navkreber.

Ko se je upala ozreti tja, je dospel ravno na greben, kjer se je obrnil in gledal k njej. Stal pa je samo za trenotek, nenadno je pes zalajal, on je zadrgetal, dvignil puško in odšel. Mildrid je obstala in gledala tja gori, kjer je stal on; naenkrat jo je preplašil strel. Ali je bil medved tako blizu? In splezala je tja gori, kjer je bil plezal ravnokar on, in je stala tam, kjer je stal on, zasenčila je z roko oči — in res: od grma polovico zakrit je ležal na kolenih čez velikega medveda!

Predno se je tega zavedlo, je skočila k njemu; on se je je smejal in ji je pripovedoval, s tihim in mehkim glasom, kako se je moglo pripetiti, da sta zgubila sled, čeravno je bila prav v bližini. Razložil ji je, zakaj ni mogel pes medveda zavohati preje, ko da mu je bil čisto blizu — in medtem je pozabila na solze in strah, in on je potegnil nož; hotel je medvedu takoj odreti kožo. Meso je neužitno; hotel je meso takoj zagrebsti, kožo pa vzeti seboj. Ona je držala medveda, on pa ga je odrl; potem je letela gori na planino, da mu prinese sekuro in lopato, in čeravno se je bala medveda, ki je imel zoprn duh, mu je pomagala toliko časa, dokler ni bil gotov. Medtem je bilo pojdno, on pa se je k njej povabil na kosilo. Najprej je umil sebe in kožo, kar je bilo težko delo, in ko je bil s tem gotov, je sedel k njej v koči; ona še ni bila gotova s kuho. Razgovarjal se je o tem in onem, nalahno in prijetno, vendar z rahlim glasom, kakor pač imajo navado ljudje, ki se potikajo veliko sanj okrog. Mildrid je odgovarjala kolikor mogoče kratko; ko pa mu je sedela pri mizi nasproti, ni mogla niti govoriti, niti jesti, tako da je bila popolna tišina. Ko je bil gotov, se je obrnil na stolu, si nabasal pipo in si jo potem prižgal. Tudi on je postal redkobeseden, po kratkem času pa se je dvignil.

»Imam daleč domov,« je rekel, in medtem, ko ji je dal roko, je pristavil tišje:

»Ali sediš vsak dan tam, kjer si sedela danes?«

Trenotek je pridržal njeno roko v svoji, kakor da pričakuje odgovora. Ona pa si ni upala privzdigniti oči, kako še, da bi odgovorila. Tu pa je začutila močen pritisk njegove roke.

»Hvala ti za današnji dan,« je rekel, in predno se je mogla prav zavesti, ga je videla, kako je šel čez vresje z medvedovo kožo na rami, s puško v roki in s psom na strani. V zraku se je vnela njegova postava, kajti hribi so ležali v ozadju; njegova lahna, krepka hoja ga je hitro odnesla; ona pa je šla ven in je gledala za njim, dokler ni izginil.

Zdaj šele je čutila, da ji je srce tako bilo, da je morala roke tiščati na prsi. Po kratkem času je ležala na trati, lica na roki, in natančneje je preživela dogodke dneva še enkrat v duhu. Videla ga je, kako vstaja nad njo v grmovju, videla ga je širokoplečega z bliskajočimi se očmi stati ravno pred njo; čutila je, kako jo je prevzel strah in jok v zadregi. Videla ga je v solčnem svitu na grebenu, slišala je strel, ležala je pred njim na kolenih, medtem ko je drl medveda; še enkrat je slišala vsako besedo, ki jo je bil rekel, in njegov nalahen glas, ki je zvenel tako zapupno, da ji je srce obstalo. Če je mislila na to, je zopet slišala glas s stola pri ognjišču, medtem ko je kuhala, in ob mizi, medtem ko je jedel; čutila je, kako

se mu potem ni upala več gledati v oči, in čutila je, kako je končno spravila tudi njega v zadrego, kajti obmolnil je bil. Še enkrat ga je slišala govoriti, medtem ko jo je prijel za roko, čutila je pritisk njegove roke — slo ji je po vsem telesu do prstov na nogah. Videla ga je odhiteti čez vresje, proč, proč!

Če bi se še kdaj povrnil? Tako kakor se je obnašala — nemogoče! Ne, kako ni bilo vse silno, lepo, samostojno, kakor je videla ona njega — in kako ni bilo vse neumno in bedno, kakor je videl on njo! Da, bedno od prvega vzklika vsled psa do zardenja in joka, od nerodne pomoči, ki mu jo je storila, do kosila, ki ni bila z njim pravočasno gotova. In da mu ni mogla odgovoriti, niti takrat, ko je gledal v njo — in potem nazadnje, ko jo je bil vprašal, če sedi vsak dan pod višino, da takrat ni rekla ne, kajti ona ni sedela vsak dan pod višino. Ali si ni moral razlagati njenega molka tako, ko da ga prosi, ko da ga prosi molče, da se ogleda zopet na njo? Vsa njena bedna brezpomoč — ali si jo ni moral ravno tako tolmačiti!

Ah, kako se je sramovala! Vse telo ji je žarelo, in docela njeno lice, ki ga je zakopavala globlje in globlje v roké — in potem si je zopet predočila vso sliko pred dušo, njeno krasoto, svojo bednost — potem se je sramovala še bolj!

Ko so naznanjali čredini zvonci, da se vrača živina, je še vedno ležala na mestu, podvizala pa se je zdaj in šla na delo. Ko je prišla Beret, je videla takoj, da se je bilo nekaj zgodilo; kajti Mildrid je imela tako čudežna vprašanja in je odgovarjala tako narobe in se je sploh vedla tako nenevadno, da je Beret večkrat tiho čutila in jo gledala. In ko sta hoteli iti večerjati in je Mildrid rekla, da ne more jesti, in se je namesto tega zunaj vsedla, takrat je malo manjkalo, da niso bili Beretini ušesi takšni, da bi se lahko povsem primerjala lovskemu psu, ki nehaj voha. Beret je jedla in se je slekla; spale sta v eni postelji in ko Mildride ni bilo, je Beret ponovno potihoma vstala in pogledala, če še sedi sestra vedno tam in če sedi sama. Da, ona je še sedela tam in sama! Bila je ura enajst, polnoči, bila je ena in Mildrid je sedela zunaj, in Beret ni spala. Seveda se je potuhnila, ko je Mildrid končno prišla, in Mildrid se je gibala potihoma, ah, tako potihoma; vendar sestra jo je slišala vzdihovati, ko je prišla v posteljo, slišala jo je, kako je s težkim srcem molila običajno večerno molitev, slišala jo je šepetati: »Ah, stoj mi ob strani, ljubi, ljubi Bog!«

»V čem naj ji ob strani?« je mislila Beret. Ni mogla zaspiti; slišala je tudi, kako se je sestra obračala, ne da bi zaspala, zdaj na eno, zdaj na drugo stran; videla je, kako se je končno povsem obupana razodela, dala roke pod glavo in strmela z odprtimi očmi pred se. Nič ni videla ali slišala, potem je zaspala.

(Dalje.)

* Med kmeti se še najde pogosto stara vera, da spremlja vsakega moža divjačina, ki označuje njegov značaj.